

Д. П. Урсу

Джібуті, Республіка Джібуті

ДЖІБУТІ, Республіка Джібуті (араб. Jībūtī, Jumhūrīyat Jībūtī, франц. Djibouti, République de Djibouti) – держава на північному сході Африки. Зі Сх. – Аден. затока, на Пд. Сх. межує з Сомалі, на Пд. і Зх. – з Ефіопією, на Пн. – з Еритреєю. Відокремлена від Азії Бабель-Мандебською протокою. Пл. 23 200 км². Насел. 664 тис. осіб (2001). Природ. приріст насел. 2 % (при рівні фертильності 5,3 дитини на 1 жінку, смертність серед немовлят дуже висока). Серед. вік насел. 18,2 р. Упродовж останніх років насел. зросло за рахунок біженців із Сомалі та Ефіопії. Етнічні групи: ісса – 35 %, афар – 35 %, гадабурсі, іссак – 28 % та ін. Міське насел. складає бл. 85 %. Мови: араб., франц. (обидві – держ.), афар, сомалі. Віросповідання: мусульмани-суніти – 87 % та ін. Адм. поділ: 5 провінцій (Алі-Сабіх, Дікіль, Джібуті, Обок, Таджура). Столиця – Джібуті (220 тис. осіб; 1997). Глава держави – президент. Законодав. орган – однопалатні Нац. збори. Грош. одиниця – африкан. франк. Осн. мор. порт та міжнар. аеропорт – Джібуті. Статус за класифікацією ООН – одна з найменш розвинених країн.

Більшість насел. є нащадками переселенців з Аравії, які осіли на тер. сучас. Дж. у 3 ст. до н. е. Іслам поширився на цій тер. від 825. У 5–6 ст. – частина царства Аксум, у 13–15 ст. – держави Їфат. У 16 ст. – короткочасне панування Португалії. Від 1884 під протекторатом Франції. 1888 засн. порт Джібуті, який 1982 став адм. центром франц. володінь. 1986, після розмежування з Ефіопією, протекторат отримав назву Франц. Берег Сомалі. 1917 побудовано залізницю Джібуті–Аддіс-Абеба. Дж. стає важливим воєнно-стратег. та екон. пунктом. У 1930-х неоднораз. спроби італ. експансії. Від 1942 – під контролем Франції, 1946 – статус замор. тер. з правом представництва у парламенті. 1967 перейменована на Франц. тер. Афар та Ісса з правами автономії. Отримала незалежність 27 червня 1977. Член ООН, Організації афр. єдності і Ліги араб. країн, асоційов. чл. ЄС.

В рельєфі чергуються низько- та середньогірні вулкан. масиви та низькі лавові плато. На низьких ділянках – солоні озера та солончаки, найвища точка – г. Мауса (2063 м над р. м.) на Пн. країни. На тер. Дж. знаходиться найнижча точка Африки – солоне озеро Ассаль (153 м нижче р. м.). Тер. Дж. знаходиться у межах западини Афар Сх.-Африкан. рифт. системи. Землетруси та вулканізм. Клімат тропіч., жаркий і сухий: середня січн. температура +26 °С,

липн. – +36 °С. Кількість опадів на рік дуже мала – від 50 мм (побл. озера Ассаль) до 300 мм на схилах гір, дощовий сезон від кін. літа до березня. Більшість тер. – напівпустеля та пустеля, постійних річок немає, єдине прісне озеро Аббе. Рослинність злак.-чагарник. напівпуст. з розрідж. трав'янистим покривом та поодинокими акаціями. Тварин. світ представляють антилопи, газелі, мавпи, гієни, шакали, страуси. Нац. парки Дай, Маскалі-Мусша. Економіка Дж. базується на обслуговуванні торг. транспорт. операцій (порт Джібуті). Розвинені залізнич. транспорт та телекомунікації. Кочове скотарство. Розвинені рибальство, добування перлів і перламутру. Є родовища кам'яної солі, гіпсу, природ. буд. матеріалів. Понад 90 % продовольства імпортують із Франції, Кенії та Ефіопії. ВВП складають (2001): сфера послуг – 81 %, пром-сть і будівництво – 16 %, с. госп-во – 3 %. ВВП 500 млн дол. США, у розрахунку на душу населення – 883 дол. США. Система освіти Дж. включає 6-річні початк. школи, 7-річні середні школи. Вищу освіту надає Університет Дж. Література розвивається від кін. 20 ст. франц. мовою. Серед відомих письменників – А. Вабері, І. Абді, А. Робле, поетів – Ш. Ватта, І. Ельмі. Муз. культура представлена традиціями афар, сомалійців, арабів. Дж. визнала Україну 6 січня 1992.

Рекомендована література

1. Данилов П. П. Республіка Джібути. 1989;
2. Журавлев В. Л. Джібути: Справоч. 2003 (обидві – Москва).

Бібліографічний опис:

Джібуті, Республіка Джібуті / Д. П. Урсу // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2007. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-23997>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).